

Вікторія Вячеславівна **ГУЛІЦЬКА**

студентка, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3141-7565>

e-mail: vgulitska@gmail.com

Олена Олегівна **МАСЛОВА**

к.ю.н., асистент, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3151-3218>

АНАЛІЗ ЧАСТИН 1 ТА 2 СТАТТІ 111-1 "КОЛАБОРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ"

Статтю присвячено аналізу частин 1 та 2 ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» Кримінального кодексу України. У роботі з'ясовано визначення поняття колаборанти, визначено елементи складу цього кримінального правопорушення та виділено особливості відмежування від інших схожих складів, акцентовано увагу на різновидах колабораціонізму. Висловлено думку, що нововведена стаття не є досконалою у санкції та встановлено шляхи покращення та розв'язання даних неточностей.

Ключові слова: національна безпека, колаборанти, колабораційна діяльність, кримінальна відповідальність

ВСТУП

Відповідно до ст. 2 Конституції України територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою [1]. У 2014 р. розпочалася збройна агресія російської федерації проти України з тимчасової окупації Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та окремих районів Донецької та Луганської областей, яка сьогодні переросла у справжній збройний конфлікт. Такі слова, як «зрада», «державо-агресор», «колаборант» з початку агресії стали повсякденними та широкоживаними у нашому житті. Збройна агресія потягнула за собою значущі зміни та доповнення у законодавстві, які тривалий час гальмувалися. Проблема національної безпеки стала пріоритетною.

З 2017 р. розроблено кілька законопроектів, усі вони стосувалися колабораціонізму та покаранню винних у воєнних злочинах. У 2019 р. подано ще три законопроекти. Одним з них був «Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність)» № 5144 від 24.02.2021 р. [2, с. 210-212].

Саме законопроект № 5144 3 березня 2022 р. став Законом України № 2108-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність», який 15 березня 2022 р. набув чинності. Згідно з ним Розділ I Особливої частини Кримінального кодексу (КК) України доповнено новою статтею 111-1 «Колабораційна діяльність».

МЕТА – кримінально-правове оцінювання ч.ч. 1 та 2 ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» КК України, детальний аналіз, встановлення кваліфікуючих ознак, складу, виявлення прогалин, способів їх усунення.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У своїх працях питанню вивчення колабораціонізму приділяли увагу такі вчені: М. Хавронюк, Є. Письменський, Р. Мовчан, В. Кузнецов, М. Сийплові, О. Кравчук, М. Бондаренко та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

3 березня 2022 р. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність», яким внесено зміни до діючого КК України, додано ст. 111-1 «Колабораційна діяльність», якою доповнено Розділ I «Злочини проти основ національної безпеки України».

Закон прийнято дуже поспішно, незважаючи на об'ємність норми та її новизну. Фактичний розгляд законопроекту розпочато 2 березня, а вже 3 березня прийнято. Цим і пояснюється чисельність прогалин та неточностей, про них далі.

З введенням ст. 111-1 до КК України з'явилися нові поняття «колабораціонізм», «колаборант», «колабораційна діяльність». Для більш детального вивчення даного питання потрібно визначити дефініцію даних термінів та з'ясувати, звідки вони беруть свої початки.

Колабораціонізм є похідним від французького слова «collaboration», що означає «співробітництво». Раніше воно мало як позитивне, так і негативне значення. У позитивному – спільна праця, діяльність. Але саме у час Другої світової війни колабораціонізм почали трактувати здебільшого у негативному сенсі як «допомога ворогу», «підтримка окупаційних сил», «робота, спрямована проти фундаментальних національних інтересів», «зрада» або «державна зрада» чи навіть «танці під музику окупантів» [3, с. 8]. Відповідно до вищезазначеного впливає, що колаборант – особа, яка вчиняє дане діяння.

Зробивши аналіз, хотілося б зазначити, що стаття складається з восьми частин, з яких ч.ч. 1-7 передбачають основні склади кримінальних правопорушень, а ч. 8 – кваліфікований склад та примітку, яка складається з чотирьох пунктів. Великий обсяг статті пояснюється тим, що існують різні види колабораціонізму. Виділяють саме такі типи:

– ідеологічний та культурний (духовний) – співробітництво з окупантами в духовній сфері, що сприяє поширенню серед населення віропідданських по-

чуттів, підвищенню психологічного настрою окупантів;

- політичний (адміністративний) – співробітництво в окупаційних органах влади;
- економічний (господарський) – співробітництво у будь-яких галузях економіки;
- воєнний – допомога у боротьбі проти своєї держави (служба у військових формуваннях, правоохоронних органах тощо);
- побутовий – дружні відносини з окупантами;
- освітній – пропаганда ворожої ідеології, навчальної програми ворога у закладах освіти.

У кожній окремій частині відповідно відображаються різні види колабораціонізму.

Ч. 1 ст. 111-1 КК України

Відповідальність передбачається за:

- публічне заперечення здійснення збройної агресії проти України;
- публічне заперечення встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України;
- публічні заклики до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора;
- публічні заклики до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора;
- публічні заклики до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України.

У ч. 1 ст. 111-1 зазначено прояви ідеологічного колабораціонізму, адже своїми запереченнями та закликами особа сповідує погляди ворожої держави, підтримує її діяльність, ідеї, рішення.

Заперечення полягає у публічному висловленні стосовно неіснування самих дій, їхньої несправжності [4]. Також у коментарі до статті М. Хавронюк зазначає, що до цього відноситься спростовування, виправдання або применшування здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України [5].

Існує кілька визначень терміну «заклик»:

- прохання, запрошення прийти, приїхати, з'явитися куди-небудь; звук, вигук, що кличе, закликає;
- звертання до певної групи людей, в якому у стислій формі висловлено провідну ідею часу, політичну вимогу, завдання; відозва, гасло; прохання, вимога розгорнути яку-небудь діяльність, певним чином поводити себе;
- виклик [4].

М. Рубашенко зазначає, що за своїм смислом «заклик» як такий позначає лише здатність та спрямованість на здійснення інформаційно-психологічного впливу, а також те, що немає підстав визначати заклик таким, що завжди звернений лише до групи людей (публіки) або таким, що завжди характеризується невизначеним (неконкретизованим) змістом. Тому вчений наголошує на невід'ємності даного терміну з поняттями «публічність» та «публіка», а саме вважає:

- «публічність» учинення заклику звужує обсяг поняття самого «публічного заклику» порівняно із «закликом», оскільки серед усіх закликів публічним буде лише той, інформаційно-психологічний вплив якого спрямовано на публіку, тобто на значне коло осіб (в протиположності впливу на конкретну особу);

- публічність заклику означає не тільки те, що його спрямовано на публіку, а також й те, що його доведено до відома публіки (не обов'язково тієї ж, на яку планувався вплив); доведеність до відома як завершена дія вимагається лише для закінченого публічного заклику, а незакінчена злочинна діяльність передбачає як мінімум спрямованість на повідомлення закликів публіці;

- публічність заклику у структурі складу злочину характеризує його з об'єктивної сторони (адресат інфоповливу), а також знаходить свій прояв у предметі злочину – змісті тих закликів, що повідомляються (адресат інфоповідомлення)[6].

Проаналізувавши викладений вище матеріал, можна виокремити найбільш типові риси даного поняття. По-перше, це прохання до здійснення певних дій. По-друге, у контексті ст. 111-1 КК України поняття «заклик» тісно пов'язане з ознакою публічності. По-третє, заклик повинен мати інформаційно-психологічний вплив саме на публіку та бути обов'язково доведеним до її відома, тоді правопорушення буде вважатися закінченим.

У примітці 1 до статті вказано, що такі висловлення та заклики можуть, зокрема, бути у мережі Інтернет або за допомогою засобів масової інформації, а також те, що таке вираження думки спрямоване на невизначене коло осіб. Тобто заперечення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України повинне бути у загальному доступі незалежно від того, скільки людей дізнаються про такі заперечення та/або заклики. Слід зазначити, що типовими прикладами публічних дій є виступи на зборах, мітингах, демонстраціях, інших масових заходах [7].

Країною, яка здійснює військову агресію, є російська федерація відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022 [8].

У Законі України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» є чітке визначення термінів «збройні формування Російської Федерації», «окупаційна адміністрація Російської Федерації», «тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (тимчасово окупована територія)».

Збройні формування російської федерації – регулярні з'єднання і підрозділи, підпорядковані Міністерству оборони російської федерації, підрозділи та спеціальні формування, підпорядковані іншим силовим відомствам російської федерації, їхні радники, інструктори та іррегулярні незаконні збройні формування, озброєні банди та групи найманців, створені, підпорядковані, керовані та фінансовані російською федерацією, а також за допомогою окупаційної адміністрації російської федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні російській федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Окупаційна адміністрація російської федерації – сукупність державних органів і структур російської

федерації, функціонально відповідальних за управління тимчасово окупованими територіями та підконтрольних російській федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання владних повноважень на тимчасово окупованих територіях та які виконували чи виконують властиві органам державної влади чи органам місцевого самоврядування функції на тимчасово окупованій території України, зокрема органи, організації, підприємства та установи, включаючи правоохоронні та судові органи, нотаріусів та суб'єктів адміністративних послуг.

Тимчасово окупована російською федерацією територія України (тимчасово окупована територія) – це частини території України, в межах яких збройні формування російської федерації та окупаційна адміністрація російської федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування російської федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації російської федерації [9].

Об'єктом правопорушення відповідно є основи національної безпеки. Дефініції поняття «злочини проти основ національної безпеки» законодавець не надає, але вказує, що «національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [10]. Злочини проти основ національної безпеки «є найбільш небезпечними посяганнями на суспільні відносини, що забезпечують державну безпеку, обороноздатність, незалежність держави, її конституційний лад» [11].

Склад правопорушення ч. 1 ст. 111-1 КК України є формальним, адже діяння вважається закінченим незалежно від того, чи настали сукупно-небезпечні наслідки.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим та непрямым умислом загалом у теорії кримінального права. У нашому випадку умисел лише прямий. Особа повністю повинна розуміти своє діяння та можливість настання наслідків. Важливо зазначити про добровільність про яку законодавець не вказав у ч.1 ст. 111-1 КК України. Добровільним вважається таке діяння, яке здійснюється з власного бажання, без насилля, примусу [4]. Наявність примусу за деяких умов виключає кримінальну протиправність діяння згідно зі ст. 40 КК України.

У статті наявний спеціальний суб'єкт – громадянин України, тому іноземець чи особа без громадянства не підлягатиме кримінальній відповідальності за публічні звернення та заклики.

Санкція ч. 1 ст. 111-1 КК України передбачає позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 10 по 15 років. Але якщо вчинене особою діяння не було пов'язане з її діяльністю або посадою, то це унеможливило покарання для такої особи, воно є безальтернативним. Згідно з кваліфікацією тяжкості кримінального правопорушення дане діяння є проступком, але воно розміщене у розділі «Злочини проти основ національної безпеки», хоча і не є злочином. Рішення законодавця передбачити санкцією позбавлення волі виключило б явні прогалини стосовно відповідальності особи та

розташування статті. Також правознавці пропонують перейменувати розділ на «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки» [12].

Важливо звернути увагу на відмежування ч. 1 ст. 111-1 КК України від ч. 1 ст. 436 КК України (заперечення збройної агресії російської федерації проти України, розпочатої у 2014 р., зокрема шляхом подання збройної агресії російської федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту, заперечення тимчасової окупації частини території України) та ч. 2 ст. 436-2 КК України (виготовлення, поширення матеріалів, у яких міститься заперечення збройної агресії російської федерації проти України, розпочатої у 2014 р.). М. Хавронюк виділяє такі особливості для розмежування:

– у ч. 1 ст. 111-1 КК України обов'язковою ознакою є публічність заперечення, а у ст. 436-2 КК України заперечення може бути і не публічним;

– у ч. 1 ст. 111-1 КК України спеціальний суб'єкт – громадянин України, а в ст. 436-2 КК України суб'єкт загальний;

– відповідно до ч. 1 ст. 111-1 КК України зазначене заперечення здійснюється в умовах окупації, у формі співпраці з державою-агресором та з метою спричинити шкоду державі Україна, її патріотам чи союзникам [5].

Також слід відмежовувати ч. 6 ст. 111-1 КК України, а саме здійснення інформаційної діяльності та організацію і проведення заходів політичного характеру. Згідно з цим відповідальність наставатиме у разі, якщо такі заходи здійснюються у співпраці з державою-агресором, її окупаційною адміністрацією тощо [13].

Ч. 2 ст. 111-1 КК України

Законодавець у цій частині описує ознаки політичного колабораціонізму, адже відповідальність настає за діяння у вигляді добровільного зайняття посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора.

Організаційно-розпорядчі обов'язки – це обов'язки зі здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності.

Адміністративно-господарські обов'язки – це обов'язки з управління або розпорядження державним, колективним чи приватним майном [14].

Особа, що не виконує такі функції, не підлягає кримінальній відповідальності за ч. 2 ст. 111-1 КК України. До посад, які не пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків відносять:

– посада службової особи, пов'язана з виконанням контрольно-ревізійних чи реєстраційних функцій;

– посада службової особи – представника влади, крім посад, зазначених у ч. 7 ст. 111-1 КК України [5].

У коментарі М. Хавронюк визначає незаконний орган влади як «квазі-орган державної влади чи квазі-орган місцевого самоврядування, створений на тимчасово окупованій території, який не передбачений

законами України (комендатура, міліція, народний суд, мерія тощо)» [5].

Ч. 2 ст. 111-1 КК України потрібно відмежовувати від ч. 7 ст. 111-1 КК України (добровільне зайняття посади у незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території). У ч. 2 виділяють посади, що не пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій у будь-яких незаконних органах влади, а у ч. 7 вказано саме, які це посади та незаконність органу. Також О. Кравчук та М. Бондаренко вважають, якщо посада, яку особа добровільно зайняла в судовому чи правоохоронному органі, не передбачає організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції, вчинене діяння потрібно кваліфікувати за ч. 2 ст. 111-1 КК України [13].

Також важливо наголосити на важливості для кваліфікації місця вчинення правопорушення – тимчасово окупована територія України.

Суб'єктом кримінального правопорушення є гро-

мадянин України.

Санкцією статті передбачено позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 10 до 15 років з конфіскацією майна або без такої. Діяння, передбачене ч. 2 ст. 111-1 КК України, є проступком, тому слід або передбачити в якості основного покарання позбавлення волі, або змінити назву розділу [12]. Конфіскацію майна передбачено як додатковий вид покарання, що у КК України не є характерним для кримінальних проступків [13].

ВИСНОВКИ

Отже, із вищезазначеного можна зробити такі висновки. По-перше, колаборант – особа, яка добровільно й усвідомлено співпрацює з окупаційною владою на шкоду власній державі. По-друге, нововведена ст. 111-1 КК України є достатньо великою, тому містить численну кількість складів правопорушень та способів їх вчинення. По-третє, стаття має безліч недосконалостей, які для довершеності потрібно усунути.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>
2. Трофименко А. Поняття «колабораціонізм» в проектах законів України. *Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу*: збірник матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (28 травня 2021 р.). Маріуполь, 2021. С. 208-215. URL: http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2021/Zbirnyk_TRSSMVSP_2021.pdf
3. Письменський Є.С. Колабораціонізм як суспільно-політичне явище в Україні (кримінально-правові аспекти). Северодонецьк, 2020. 121 с.
4. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>
5. Хавронюк М. Кримінальна відповідальність за колабораціонізм. 2022. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/kolaboratsijna-diyalnist-nova-stattya-kryminalnogo-kodeksu/>
6. Рубашенко М.А. Проблеми співвідношення «заклику» і його «публічності» та їх місце в системі об'єктивних ознак складу злочину. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2017. № 5. С. 161-164. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2017/5_2017.pdf#page=161
7. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми. Київ, 2022. 244 с.
8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
9. «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
10. Про національну безпеку України: Закон України від 15.06.2022 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
11. Дика С.А. Методика СБУ у розслідуванні злочину, передбаченого ст. 113 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 6. Т. 1. С. 216–220.
12. Кузнецов В.В., Сийпловік М.В. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність як новий виклик сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. № 70. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40900/1/Кримінальна_відп._за_колабораційну_діяль-сть_як_новий_виклик_сьогодення.pdf
13. Кравчук О. Бондаренко М. Колабораційна діяльність: аналіз нової статті 111-1 КК. URL: <http://hrvector.org/podiyi/22-03-20-mbo>

References

1. The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (in Ukrainian).
2. Trofymenko A. The concept of "collaborationism" in draft laws of Ukraine. *Trends in the development of the modern system of international relations and the world political process*: a collection of materials of the 11th All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference (May 28, 2021). Mariupol, 2021. pp. 208-215. URL: http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2021/Zbirnyk_TRSSMVSP_2021.pdf (in Ukrainian).
3. Pysmenskyi Ye.S. Collaborationism as a socio-political phenomenon in Ukraine (criminal and legal aspects). Sievierodonetsk. 2020. 121 p. (in Ukrainian).
4. Dictionary of the Ukrainian language. URL: <http://sum.in.ua/> (in Ukrainian).
5. Khavroniuk M. Criminal liability for collaborationism. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/kolaboratsijna-diyalnist-nova-stattya-kryminalnogo-kodeksu/> (in Ukrainian).
6. Rubashchenko M.A. Problems of the correlation between the «appeal» and its «publicity» and their place in the system of objective attributes of the crime. *Electronic scientific specialist publication "Legal scientific electronic journal"*. 2017. № 5. pp. 161-

164 URL: http://www.lsej.org.ua/5_2017/5_2017.pdf#page=161 (in Ukrainian).

7. Movchan R.O. "Military" novels of the Criminal Code of Ukraine: law-making and law-enforcement problems. Kyiv, 2022. 244 p. (in Ukrainian).

8. On the introduction of martial law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine №64/2022 dated 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (in Ukrainian).

9. On Ensuring Civil Rights and Freedoms, and the Legal Regime on the Temporarily Occupied Territory of Ukraine №1207-VII dated 15.04.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (in Ukrainian).

10. On national security of Ukraine № 2469-VIII dated 15.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (in Ukrainian).

11. Dyka S.A. Methodology of the security service of Ukraine in the investigation of the crime provided for in Article 113 of the Criminal code of Ukraine. *Scientific bulletin of public and private law*. 2020. № 6. Vol. 1. pp. 216–220. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2020/6/tom_1/40.pdf (in Ukrainian).

12. Kuznetsov V.V., Syiploki M.V. Criminal liability for collaboration as a new challenge for today *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law*. 2022. № 70. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40900/1/Кримінальна_відп._за_колабораційну_діяльність_як_новий_виклик_сьогодення.pdf (in Ukrainian).

13. Kravchuk O. Bondarenko M. Article «Collaborative activity»: analysis of the new Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine". URL: <http://hrvector.org/podiyi/22-03-20-mbo> (in Ukrainian).

Viktoriia HULITSKA

student, Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3141-7565>

e-mail: vgulitska@gmail.com

Olena MASLOVA

PhD in Legal Sciences, Assistant, Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3151-3218>

ANALYSIS OF PARTS 1 AND 2 OF ARTICLE 111-1 "COLLABORATIVE ACTIVITY"

Introduction. The paper is devoted to the analysis of parts 1 and 2 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine which added Chapter I «Crimes against the foundations of national security of Ukraine». The foundation of national security is one of the main issues of today and is a priority issue for preserving the sovereignty and integrity of the state, which ensures the realization of fundamental human rights and freedoms. In Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine for the first time in domestic legislation criminal responsibility is established for collaborative activity.

The purpose of the paper is a criminal-legal assessment of parts 1 and 2 of Article 111-1 "Collaborative activity" of the Criminal Code of Ukraine, detailed analysis, establishment of qualifying features, criminal liability, identification of gaps, ways to eliminate them.

Results. The study has clarified the definition of the concept of collaborators, namely persons who encroach on the integrity of the country, voluntarily and consciously cooperate with the occupying power of another state. Also the origin of this concept is defined. The article consists of eight parts and note. It contains many offences. The elements of the content of this criminal offense are determined and distinguishing features from other similar contents are highlighted. Attention is focused on the varieties of collaborationism, in parts 1 and 2 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine manifesting features of ideological and political types.

Conclusion. The author has made the following conclusions based on the results of scientific research. Article 111-1 «Collaborative activity» of the Criminal Code of Ukraine is an important step in the improvement of domestic legislation. The problem of national security is a priority nowadays. The article is large and new. The opinion is expressed that the newly introduced article is not perfect in terms of sanctions and needs improvement; ways of improving and solving these inaccuracies are established, because these shortcomings can lead to negative consequences in law enforcement.

Keywords: national security, collaborators, collaborative activity, criminal liability